

۰۵ دسمبر، ۲۰۲۴

فوزیه عباس اعتمادی

زنان افغانستان در گذرگاه زمان تحقیق مصور از عصر سنگ تا امروز

فصل پانزدهم - ۰۲

زنان افغانستان از سال ۲۰۰۱ تا امروز:

در قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان در سال ۱۳۸۲ مطابق به سال ۲۰۰۴ میلادی تصویب گردید، و تذکار یافت که حقوق زنان افغان باید دوباره احیا گردد. یعنی تمام حقوق انسانی آنها که در طی سالهای جنگ پامال گردیده بود به اساس معیارهای شرعی دین مبین اسلام و موازین حقوق بشر برایشان باز گردد. در طی این سالها طوریکه میدانیم سازمان ملل متحد و کشورهای عضو ناتو حمایت خود را از زنان افغان اعلام نمودند. از طرف دیگر در قانون

اساسی افغانستان که مطابق به ارشادات دین مبین اسلام و معیار های اخلاقی جامعه در چهارم جنوری سال ۲۰۰۴ به تصویب رسید؛ حق اشتراک زنان را به اساس لیاقت و شایستگی شان در تمام امور اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بدون تبعیض تضمین مینماید. بنا به تصویب لویه جرگه قانون اساسی افغانستان حقوق زنان افغان در چندین ماده تصویب و تدوین گردیده است.

یعنی احترام به ارزشهای انسانی و حقوق شهروندی یک اصل است که تساوی حقوق زنان را از نگاه فعالیت های اجتماعی مطابق به فرامین اسلامی در بر میگیرد. در شورای ولایتی که مجموعاً ۴۲۰ کرسی دارد ۱۲۴ کرسی برای زنان اختصاص یافته بود اشتراک زنان در انتخابات ریاست جمهوری در حدود ۴۲ فیصد تخمین گردید که نظر به اکثر ممالک شرقی بیشتر بود. از جمله اقدامات مهم در طی سالهای اخیر یکی هم ایجاد «شبکه زنان افغان» بود که فعالیت های اقتصادی و فرهنگی زنان را توسعه میبخشید. این شبکه متشکل از مؤسسات و بنیاد های اندک که در رأس آن زنان قرار دارند. فعالیتهای «شبکه زنان افغان» در مناطق مختلف کشور در راه ارتقای معارف، تعلیم و تربیه، فرهنگسازی و دفاع از حقوق زنان بطور مداوم یک امر حیاتی برای پیشرفت کشور است. بهمین گونه وزارت امور زنان برای رشد اجتماعی و تعلیمی زنان و فعالیت های مثمر و سودمند آن اهمیت فراوانی دارد؛ زیرا یکی از اهداف آن بهبودی وضع اجتماعی زنان و ایجاد زمینه های کاری و فعالیت های مثبت برای دوشیزه گان و بانوان کشور میباشد. در سال ۲۰۰۷ «صندوق توسعه زنان» از طرف ملل متحد تصویب گردید که یکی از اهداف مهم آن رفع خشونت علیه زنان میباشد. همچنان در همین آوان یک تعداد از سازمانهای غیر حکومتی (NGO) ها برای انکشاف حقوق زنان افغان کمکهای خود را در افغانستان آغاز کردند. چنانچه میدانیم زنان افغان از زمانه های دور در شغل زراعت تجربه کافی دارند، و در تولید زعفران آنقدر موفق میباشند که زعفران افغانستان از نگاه کیفیت چندین بار در سطح جهانی درجه اول را به دست آورده است. همچنین فعالیت های اقتصادی زنان در بخش صنایع دستی نیز بسیار ارزنده بوده و به اقتصاد ملی کشور کمک فراوان مینماید. فرصت نسبی ایکه از نگاه آرامش در دهه ۲۰۱۰ در درکشور ما پدید آمد باعث پیشرفت چشمگیری زنان افغانستان گردید. تعداد مکاتب دخترانه ۳۱٪ افزایش یافت، مکاتب ابتدای در حدود ۴۰٪ و تعداد پوهنتون ها در کابل و ولایات افغانستان ۱۹٪ افزایش یافتند. این افزایش نظر به آمار دست داشته در مؤسسات تعلیمی غیر دولتی در حدود ۱۵٪ میباشد.

زنان دهقان افغان

درین دوره با وصف نا به سامانی ها زنان افغانستان در ساحه سیاسی یعنی اشتراک درقوای (مقنینه، قضایه و اجرائیه) نقش بسیار مهمی ایفا نمودند. تعداد زنان افغان که بحیث دیپلومات در سازمان ملل متحد، سفارت خانه ها و نمایندگی های سیاسی و اقتصادی افغانستان مصروف ایفای وظیفه میباشند، در سطح جهانی قابل ملاحظه است. چنانچه از احصایه ها و آمار دقیق پیداست امروز زنان افغان تجارب کافی در ساحات تجارتي، فعالیتهای اقتصادی، طب، ساینس، تکنالوجی کمپیوتر، ژورنالیزم (رادیو و تلویزیون) دارند و در رشته های مختلف علمی و مسلکی رشد چشمگیری کرده اند.

یکی از بانوان فیلم ساز افغان

تیم ریباتیک دختران افغان

چنانچه در ساحة اختراعات کمپیوتری دختران ریبات ساز افغان در جمله ۳۰ نفر از بهترین دانشمندان و مخترعین آسیا قرار گرفتند. به اساس گزارش (بی. پی. سی) ، تیم ریباتیک دختران افغان در سال ۱۳۹۹ خورشیدی اولین دستگاه تنفس مصنوعی را در افغانستان ساختند که با در نظر داشت شرایط موجود در کشور گام علمی بزرگی تلقی میگردد و نمایانگر استعداد سرشار نسل جوان افغانستان است.

همچنان ابتکارات دوشیزگان جوان افغان در ساحة فرهنگی و هنرهای زیبا آنقدر ارتقا یافته است که درسالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ توجه جهانیان را بخود جلب کرد و در اکثر کشورهای جهان به نمایش گزارده شد. دختران جوان در تابلو هایشان صدها قصه ناگفته را به تصویر کشیدند. افکار روشن این هنرمندان جوان نه تنها در برگزیده پیام صلح و آزادی برای افغانها، بلکه به تمام انسانهای جهان است.

نمونه های نقاشی دوشیزه گان افغان

تابلوی رستا خیز نسل جوان از سنت های پوسیده، یونیفورم سریاز خیالی که دران کسی نیست ، تابلوی دختری که دریک جهان گنگ و آینده نا معلوم گیچ مانده و نقاشی زن خاموشی که ساختمان دهن ندارد، همه شهکارهای هنری ای میباشند که اوضاع کنونی زنان افغان را به نمایش میگذارند، و گویای احوال فعلی افغانستان اند. این تابلوها نمایانگر نبوغ هنری دوشیزه های جوان کشور ماست که در سطح جهانی مورد توجه هنرشناسان قرار گرفته است.

به همین ترتیب در ساحه هنر موسیقی ، تمثیل ، فیلم سازی ، نویسندگی ، شعر و ادب در تمام زبانهای مروج افغانستان در خور ستایش و تحسین میباشد. در طی سالهای گذشته پس از آنکه آرکسترای کلاسیک جوانان افغانستان که اکثر نوازندگان شان دختران جوان هستند چنان توجه جهان را با خود جلب نمودند که کمتر مثال آن وجود دارد. بهمین گونه زنان افغان در ساحه ورزش به سطح ملی و همچنان در رقابت های بین المللی در مسابقات فوتبال، والیبال ، تکواندو، سکی ، کاراته و کشتی گیری به موفقیت های شایان دست یافته ودر ساحه نظامی و امنیت صاحب منصبان زن نسبت به سالهای گذشته بیشتر و بارزتر گردیده است که نباید این ظرفیت ها نادیده گرفته شود.

تیم های ورزشکاران دوشیزه گان افغان

اکنون با وصف آنکه هنوز مشکلات و تهدیدهای در برابر پیشرفت و ترقی هر چه بیشتر زنان افغان وجود دارد، اما با مراجعه به تاریخ در طی زمانه ها به این نتیجه می‌رسیم که بازهم زنان شجاع و با استعداد سرزمین ما این موانع را پشت سر گذاشته و در پهلوی مردان با شهامت کشور بسوی ترقی، صلح و آزادی گام خواهند برداشت.

زنان سرباز افغانستان

اجتماع زنان افغان

نتیجه:

خواننده گرامی امید است این بررسی که نقش زنان افغانستان را در دوره های مختلف تاریخ افغانستان از دوره مغاره نشینی تا عصر حاضر در بر می گیرد مورد دلچسپی تان قرار گرفته باشد.

البته نگارش این کتاب برای خودم نیز بسیار آموزنده بود. زیرا برخلاف آنچه فکر میکردم در حین تحقیق این نوشته دریافت کردم که زنان در تمام دوره های تاریخ عضو فعال جامعه بوده و از حرمت و اعتبار خاصی برخوردار بوده اند. چنانچه از شواهد تاریخی پیداست نقش زنان در طی زمانه ها نهایت ارزنده بوده ارزنده بوده و در بسی موارد در نتیجه نیت نیک و کارهای صادقانه خویش به حیث زنان شجاع، با احساس، فرزانه، مبارز، کاردان، عالم، عارف، با مروت، دراک، خیرخواه، ادیب، متدین، مقتدر، مستعد، خدمتگذار و مدبر در جامعه عنعنوی ما قد بر افراشته و نامی از خود در صفحات تاریخ به یادگار مانده اند.

فعالیت زنان افغانستان در دوره های مختلف تاریخ سرزمین ما در ساحه زراعت، ساختن باغ ها، اعمار پل ها، مساجد و مسافر خانه ها قابل ذکر است. همچنان نقش زنان افغان در مبارزات آزادیخواهی، فعالیت های سیاسی و اداری، پیشبرد علوم عقلی و رشد هنر و ادب کشور فراموش ناشدنی میباشد.

پیشرفت زنان و دختران جوان افغان پس از سالهای جنگ و مهاجرت در رشته های ساینس و تکنالوجی ژورنالیزیم، نویسندگی، ورزش و هنرهای زیبا آنقدر چشمگیر است که باید رساله مستقلی درین ارتباط نگاشته شود.

امروز پس از چهار دهه جنگ اگر به تحولات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی افغانستان از سال ۱۹۱۹ تاکنون نگاهی بیاندازیم، متوجه میشویم که زنان افغان در صد سال اخیر در تحولات اجتماعی و فرهنگی، تغییرات سیاسی، و رشد اقتصادی کشور با وصف ممانعت های فراوان دریک جامعه سنتی نقش قابل ملاحظه ای داشته اند. چنانچه استعداد و سهم فعال زنان افغان در تشکیلات اداری، روابط بین الدول، مبارزات انتخاباتی، شرکت در پارلمان و حتی ایفای خدمات نظامی و امنیتی مشهود است و این حقوق شرعی و قانونی شان نباید نادیده گرفته شود. با این آرزو که حقوق مدنی زنان افغانستان در شرایط دشوار کنونی پا برجا بماند، امید است این بررسی که نشان دهنده ای اشتراک زنان در فعالیتهای اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، علمی، هنری و ادبی بنا بر اساس اسناد دست داشته میباشد، مورد توجه خوانندگان گرامی قرار گرفته و برای اعاده حقوق زنان افغانستان مفید ثابت گردد. به تمنای، رفاه و آسایش ملت نجیب و آزاده افغانستان.

فوزیه عباس اعتمادی